

László Róbert

Ismeretek és attitűdök a magyar választási rendszerőről

2018. április

Tartalom

A kutatás relevanciája és legfontosabb megállapításai	3
A választási rendszerrel kapcsolatos tájékozottság	5
A szavazólapok száma	5
Az ötszázalékos küszöb.....	7
Az egyéni képviselő ismerete	8
A győztest erősítő hatás	9
A választási rendszerrel kapcsolatos attitűdök	10
A szavazategyenlőségbe vetett bizalom	10
A kedvezményezett politikai oldal	11
Tiszta és igazságos választások.....	12
Stabil kormányzás vagy arányos képviselet	13
Az aránytalanság szerepe a 2014-es kétharmados többség megszerzésében	15
A határon túli magyarok választójoga.....	16
A választókerületi térkép.....	18
A külföldről szavazás különbségei	20
Adatvédelmi problémák az ajánlási rendszerben	22
Szempontok az egyéni jelöltek kiválasztásakor	24
Módszertan	25
Melléklet: Mandátumkiosztás a magyar választási rendszerben	27

A kutatás relevanciája és legfontosabb megállapításai

„Az sem érti, aki számolja.” Gyakori tapasztalat, hogy sokakban él ez az attitűd a magyar választási rendszerrel kapcsolatban. Márpedig, ha egy szisztéma érthetetlen, akkor a választó nem látja a kapcsolatot a leadott voks és a parlament összetétele között, ami végső soron az egész demokratikus berendezkedésünk iránti bizalmat ássa alá.

Ha lett volna tényleges ok, amiért már 2010-ben (vagy akár korábban) is indokolt lett volna az átfogó választási reform, az éppen a rendszer bonyolultsága lett volna¹, a kétharmados többségét kihasználó Fidesz viszont, ha lehetséges, még a korábbinál is átláthatatlanabb szisztémát alkotott. Az egyetlen érdemi egyszerűsítés a területi listák eltörléséből fakadt, miközben a „győzteskompenzáció” néven elhíresült hungarikum bevezetésével teljesen átláthatatlanná tette a töredékszavazat-számítást. Ehhez jön még a külföldi magyar állampolgárok választójoga; nem könnyíti a szavazatok hasznosulásának megértését, hogy ők csak pártlistára szavazhatnak, viszont egész más módon, mint a külföldön tartózkodó, magyarországi lakcímmel rendelkező honfitársaik. Ráadásul bejött a képbe a kedvezményes nemzetiségi mandátum intézménye is – és még mindig csak a szavazatok mandátummá alakításáról van szó, nem említve a kampányszabályokat vagy a kaotikus jelöltállítás és kampányfinanszírozás alkotta rendszert.²

Éppen ezért nem haszontalan közelebb kerülnünk ahhoz, hogy a magyar választópolgárok

- mennyit tudnak, és
- miként vélekednek

a választási rendszer részeiről és egészéről.

A kutatás nem előzmény nélküli. A Capital Research a Political Capital megbízásából már 2006-ban feltett néhány választási rendszerrel kapcsolatos kérdést³, a Medián pedig 2009-ben készített egy átfogó felmérést⁴. 2011-ben szintén a Political Capital megbízásából készült egy újabb kutatás, ezúttal a Társadalom & Politika közösen⁵, ugyanabban az évben pedig a Medián is szondázta a külföldi magyarok választójogához való viszonyulást⁶. 2018 januárjában a Závecz Research is mért néhány választási rendszerrel kapcsolatos attitűdöt⁷, ezt bővítettük ki jelen

¹ László Róbert – Juhász Attila: A „kisebbsparlamentezés” csapdájában, in: Társadalom & Politika, 2010, http://www.valasztasirendszer.hu/wp-content/uploads/LaszloRobert-JuhaszAttila-AKisebbsparlamentezesCsapdajaban_100310.pdf

² László Róbert: Még mindig a sötétszürke zónában – az átalakult jelöltállítás és kampányfinanszírozási rendszer, in: Választási dilemmák, szerk.: Cserny Ákos, Nemzeti Közszerkesztőség, 2015, http://www.valasztasirendszer.hu/wp-content/uploads/NKE_ValasztasiDilemmak_2015_2.pdf

³ Capital Research: *Használjuk, nem értjük, mégis bízunk benne*, 2006. április 21., http://www.valasztasirendszer.hu/wp-content/uploads/Kutatas_CapitalResearch_2006.pdf

⁴ Medián: *Ismeretlen ismerős*, 2009. március 6., <http://www.webaudit.hu/object.89319d36-befc-4e4c-808b-052f7f4f5475.ivy>

⁵ László Róbert: *Miről vélekedik azonosan a Jobbik és az MSZP szavazóinak bő fele?*, 2011. december 13., <http://www.valasztasirendszer.hu/?p=1940384>

⁶ Origo: *Medián: A Fidesz-szavazóknak sem tetszik a határon túliaknak szánt választójog*, Origo, 2011. augusztus 1., <http://www.origo.hu/itthon/20110801-a-median-felmerese-a-hataron-tuliak-valasztojogjarol.html>

⁷ Hír TV: *Hogyan lehet kétharmadot szerezni?*, in: Elmúlt 8 Év, 2018. január 14., <https://hirtv.hu/elmult8ev/hogyan-lehet-ketharmadot-szerezni-elmult8ev-2441568>

kutatásunkban. Az alábbiakban a megfelelő pontokon összehasonlítjuk a friss adatokat a korábbiakkal.

Jelen kutatási anyag a Závecz Research által 2018. március 7-14. között a Friedrich-Ebert-Stiftung és a Political Capital megbízásából készült közvélemény-kutatás eredményeit mutatja be. A legfontosabb megállapítások a következők:

- A választók tájékozottsága vegyes képet mutat, főleg ahhoz képest, hogy a 2018-as választásikampány-időszakban történt adatfelvétel idején már a nyolcadik országgyűlési választásra készültünk.
 - Azzal, hogy két szavazólapon szavazunk, a válaszadók 60%-a volt tisztában, ami a többi adathoz képest magas ugyan, alacsonyabb, mint a Medián által kilenc évvel korábban mért 72%-os érték.
 - Az ötszázalékos bejutási küszöböt a megkérdezettek kevesebb mint fele (46%-a) ismeri; ez az érték lényegében megegyezik a 2009-es Medián-adattal: akkor pontosan 50% tudta megmondani, hány százalék a bejutási küszöb.
 - Főleg ehhez képest meglepő, hogy az egyéni választókerületi képviselő ismerete jóval magasabb, mint 9 évvel ezelőtt: akkor minden negyedik válaszadó tudta csak helyesen megnevezni parlamenti képviselőjét, most ötből ketten helyesen válaszoltak.
- A megkérdezettek többsége tudja/érzi, hogy a 2011-ben elfogadott választási rendszer még a korábbinál is jobban kedvez a mindenkori legnagyobb pártnak. de még ennél is elterjedtebb az a vélekedés, hogy a kormányoldal a haszonélvező: 59 százalék szerint ez a helyzet, míg mindössze 7% szerint az ellenzéki oldal a kedvezményezett. Részrehajlástól mentesnek csak 16% gondolja a választási rendszert, ami talán az egyik legszimptomatikusabb adat a teljes kutatásban.
- A válaszadók pontosan fele szerint fontosabb, hogy a parlament összetétele arányosan képezze le a választói akaratot annál, hogy a választási rendszer biztosítsa a kormányzati stabilitást. Utóbbi 35%-nyian részesítenék előnyben; körükben nem meglepő módon felülreprezentáltak a Fidesz szavazói.
- A külföldi magyar állampolgárok választójogát továbbra is ellenzi a többség (60%): nem meglepő módon legerőteljesebben (92%) a DK választói, de az LMP-szavazóknak is 83, a Jobbik és az MSZP választóinak pedig pontosan megegyező aránya, 77-77 százaléka nem ért egyet azzal, hogy a külföldön is voksolhatnak, egyedül a Fidesz körében kerekednek felül a támogatók (56%).
- A választási rendszerről való folyamatos diskurzus eredménye lehet, hogy a válaszadók többsége szerint politikai érdekeket is szolgál a 2011 során megalkotott választókerületi térkép, és jelentős problémának érzékelik a külföldön tartózkodók szavazási módjának megkülönböztetését ugyanúgy, mint a jelöltállítás kapcsán menetrendszerűen felmerülő adatvédelmi aggályokat.

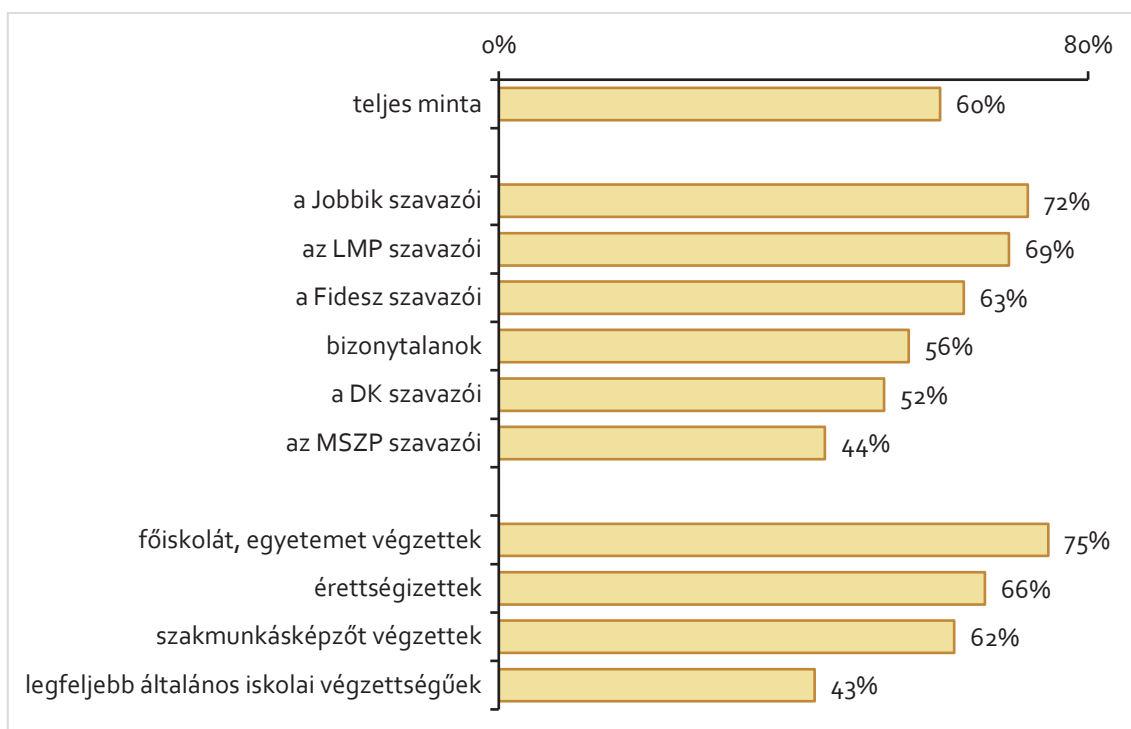
A kutatás eredményei táblázatos formában [itt elérhetők.](#)

A választási rendszerrel kapcsolatos tájékozottság

A szavazólapok száma

Ahhoz, hogy lássuk, mennyire ragadnak meg a választópolgárokban a választási rendszer elemei, olyan szabályokra is rákérdeztünk, amelyek nem változtak a 2010 utáni választási reform során.

Ön hogy tudja, hány szavazatot adhatunk le a választás napján, tehát hány szavazólapon szavazhatunk? (a helyesen válaszolók aránya, %)

A legalapvetőbb jellegzetessége a választási szisztémának, hogy két szavazólapon szavazhatunk: az egyiket az egyéni kerületi jelöltek között, a másikat a pártlisták között válogathatunk. Ez pontosan így volt 1990 és 2010 között is, azzal az – ebből a szempontból – elhanyagolható különbséggel, hogy korábban a pártlistás szavazatokat első körben területi listák alakították mandátumokká, és csak az ott nem hasznosuló voksokat – összeöntve az egyéni kerületi ágon keletkező töredékszavazatokkal – számolták el országos listán, amellyel a választó nem is találkozott.

Éppen ezért nem meglepő, hogy annak ismerete, hogy két szavazólapon szavazunk, viszonylag magas: 10-ből 6 válaszadó helyesen válaszolt. Alig több mint fele ennyien mondták, hogy csak egy szavazólapot kapunk, kettőnél nagyobb számot pedig csak minden huszadik megkérdezett tippelt. A kérdés neutralitását jelzi, hogy 4% tért csak ki a válaszadás elől.

Azt feltételeznénk, hogy a két szavazólapon történő voksolás mindenki számára közismert, tekintve, hogy az adatfelvétel idején már 7 országgyűlési választáson voltunk túl. Ehhez képest talán alacsonynak tűnik a 60%-os érték, de a későbbiekben látni fogjuk, hogy ez az arány kifejezetten magasnak számít. A 2009-es Medián-méréshez képest viszont mindenképp visszaesés: akkor 72% tudta, hogy két szavazatot adunk le (az akkor még első fordulóban).

Kiszámítható, hogy ahogy nő az iskolai végzettség, úgy nő a két szavazólap tényének ismerete, eggyel meglepőbb lehet viszont, hogy a fővárosnál jóval nagyobb arányban válaszoltak helyesen a megyeszékhelyeken, a régiók csatájában pedig Közép-Magyarország az utolsó helyen végzett.

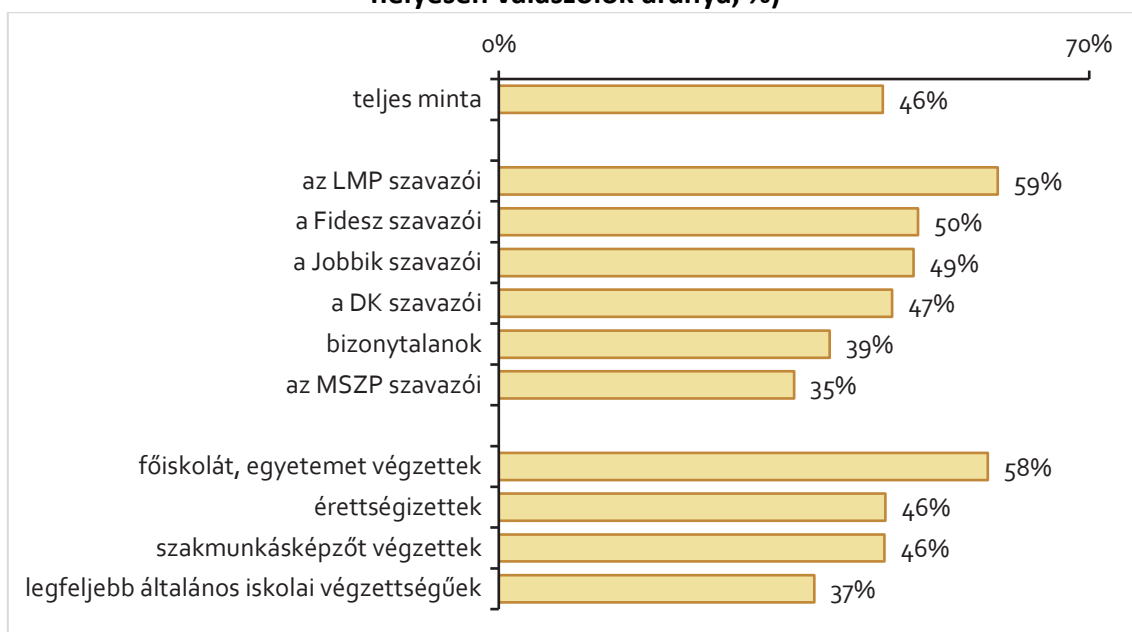
Ami a pártpreferenciák szerinti eloszlást illeti, a Jobbik és az LMP szavazói a legtájékozottabbak, a fideszesek nem sokkal maradnak le, átlag alatt pedig a DK és az MSZP szavazói teljesítenek.

Az LMP-sek magas és az MSZP-sek alacsony ismeretszintje alapvetően a két tábor iskolázottság szerinti összetételéből fakad: előbbinél átlag feletti az érettségizettek és diplomások aránya, utóbbinál a legfeljebb 8 osztályt végzetteké.

Az ötszázalékos küszöb

A szavazólapok számához hasonlóan a bejutási küszöb ismerete is viszonylag stabilnak mondható a választási rendszerben. Az 1990-es első választásokat leszámítva (amikor 4 százalék volt a küszöb) a listás szavazatok 5 százalékát kell megszereznie egy pártnak, hogy bejusson a parlamentbe. Két párt szövetségének 10, három vagy több pártnak pedig 15 százalékot kell elérnie. (A kérdezőbiztosokat felkészítettük arra a helyzetre, ha egy esetlegesen kiemelten tájékozott válaszadó megjegyezné, hogy nem csak egyetlen bejutási küszöbérték létezik. Ilyen helyzetben a kérdezőbiztosok külön kérték a válaszadókat, hogy az önálló pártlistán induló pártokra vonatkozó küszöbértéket mondják.)

Ön hogy tudja, a listás szavazatok hány százalékát kell megszereznie egy pártnak ahhoz, hogy képviselői bejussanak a parlamentbe, tehát hány százalék a bejutási küszöb? (a helyesen válaszolók aránya, %)

Összességében a megkérdezettek kevesebb mint fele (46%) válaszolt helyesen a kérdésre, ami lényegében megegyezik a 2009-es Medián-adattal: akkor pontosan 50% tudta megmondani, hány százalék a bejutási küszöb.

2018-ban a legtájékozottabbak az LMP szavazói (59%), majd kisebb leszakadás után követik őket a Fidesz, a Jobbik és a DK szavazói (50, 49, 47%).

A hibás válaszadók legnagyobb része 10 százalékra vagy a fölé helyezte a léceket (16 és 22%); az MSZP szavazóinak több mint fele ebbe a két kategóriába sorolta a határt, ami vélhetően nem független attól, hogy az MSZP a Párbeszéddel közös listán indult a 2018-as választáson, amelynek kampányidőszakában zajlott az adatfelvétel.

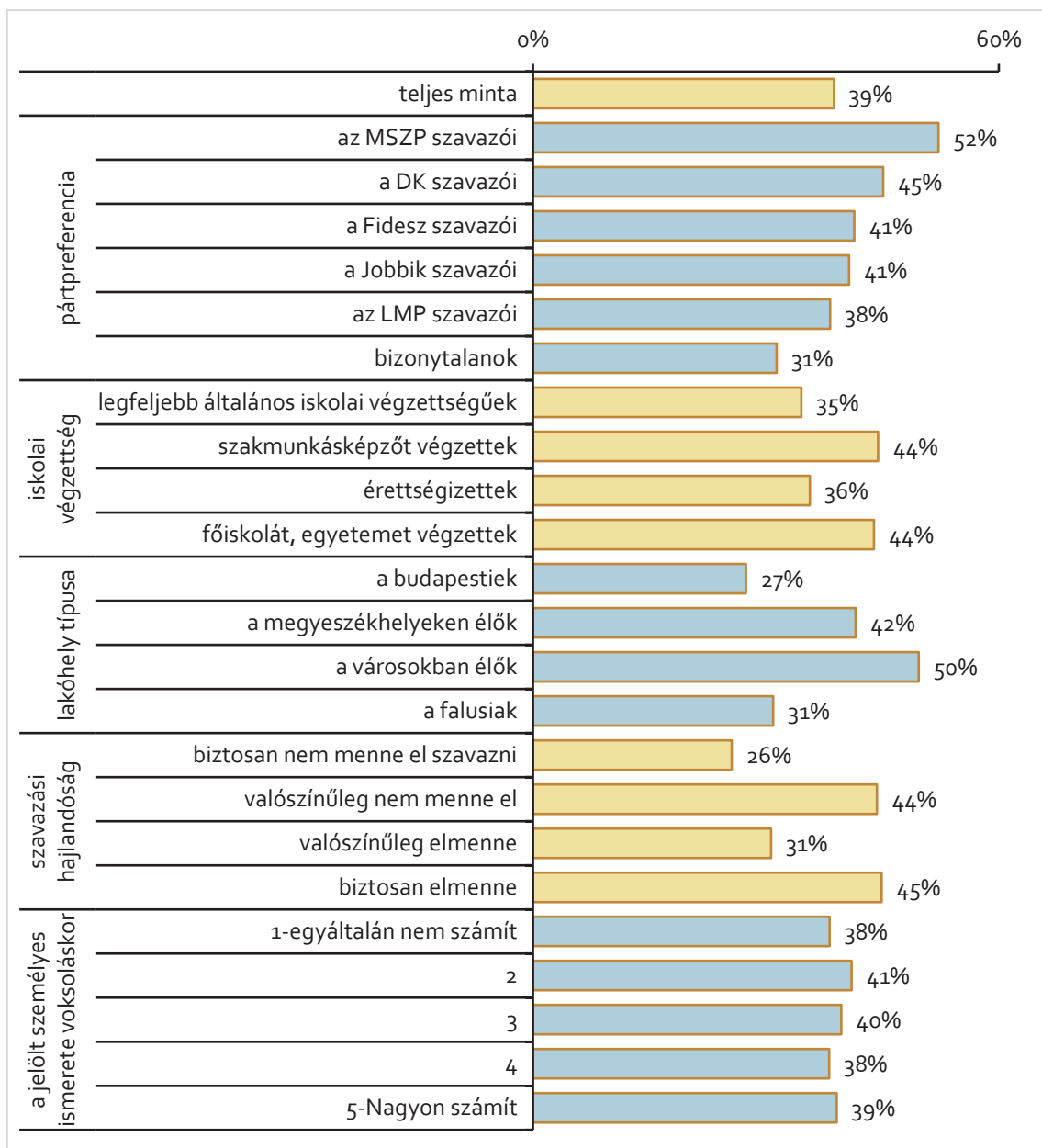
A nemek között a férfiak, a korcsoportok tekintetében pedig az 50-59 közöttiek tudtak 50 százalék felett helyes választ adni a kérdésre.

Az iskolai végzettség növekedésével nő azoknak a száma is, akik az 5%-ot választották a kérdésre. A leghiányosabb ismeretekről a budapesti lakosok tettek tanúbizonyságot, körükben csak 37 százalék a helyesen válaszolók aránya, míg az észak-magyarországi régió kiemelkedő eredményt ért el, az itt élő megkérdezettek 62 százaléka adott helyes választ.

Az egyéni képviselő ismerete

Már a Medián is mérte 2009-ben, hogy a választópolgárok mennyire ismerik az egyéni képviselőjüket. Akkor 25% tudta helyesen megnevezni az egyéni képviselőjét. Az idei felmérésben ez az arány meglepően magasra, 39%-ra kúszott fel. Ennél természetesen többen állították, hogy ismerik a képviselőjüket, a nyitott kérdés során azonban meg is kellett nevezniük az illetőt, a 39%-ba pedig kizárólag azok a válaszadók számítanak bele, akik a megfelelő nevet mondták. (Gyakori hiba, hogy a válaszadók a polgármesterrel keverik az országgyűlési képviselőt.)

Hogy hívják az Ön bejelentett állandó lakhelye szerinti egyéni választókerületi parlamenti képviselőjét?

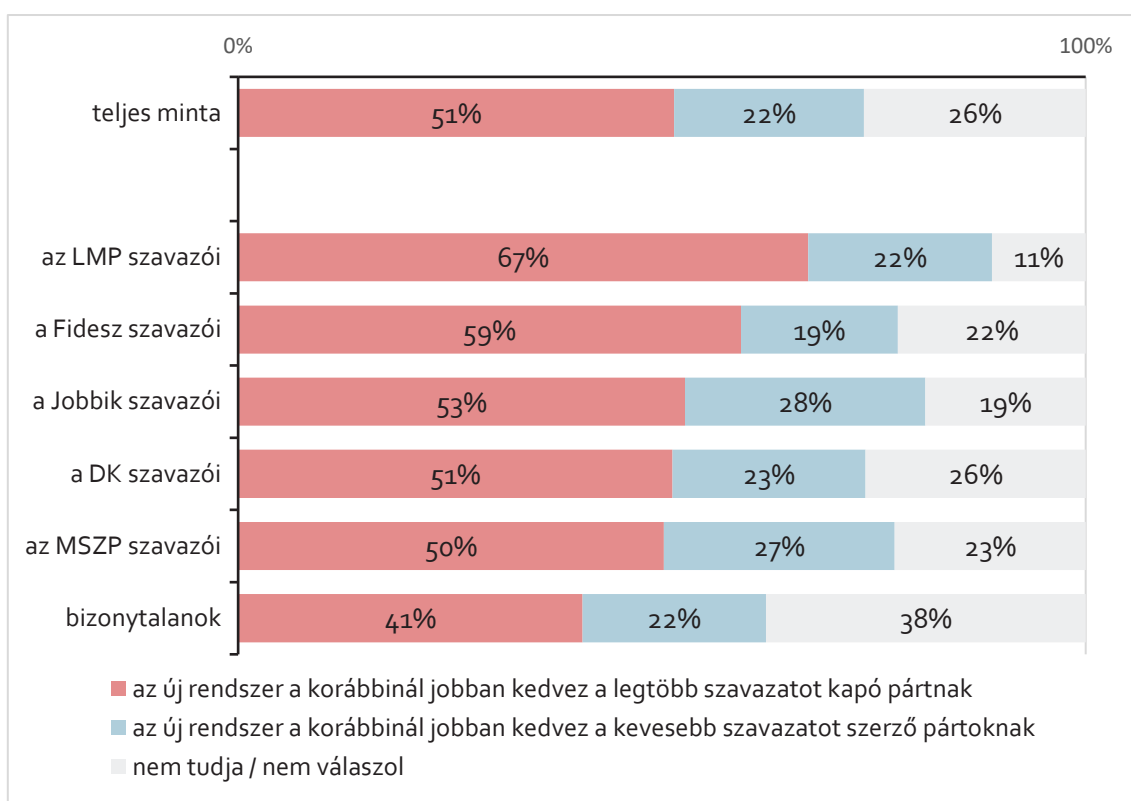

Az MSZP szavazói bizonyultak a legtájékozottabbnak, őket követi a DK, a Fidesz, a Jobbik, végül az LMP szavazótábora.

A győztest erősítő hatás

A 2011-ben elfogadott választási rendszer még a korábbinál is jobban kedvez a mindenkori legnagyobb pártnak. Ezt a megkérdezettek többsége is tudja/érzi, 51 százalékuk adta azt a választ, hogy a hatályos rendszer jobban kedvez a legtöbb szavazatot kapó pártnak. A kérdéssor nehezedését jelzi, hogy itt már minden negyedik válaszadó nem tudott vagy nem akart válaszolni.

Ön hogy tudja, a választási rendszer 2011-2014 közötti átalakítása hogyan módosította azt, hogy kinek kedvez a rendszer, azaz hogy mely pártok kapnak több mandátumot a parlamentben a támogatottságukhoz képest? (Összes megkérdezett, %)

A pártpreferenciák szerinti eloszlásban az LMP szavazói bizonyultak a legtájékozottabbnak (67%), legkevésbé pedig a bizonytalanok (41%), viszont nekik 38 százalékuk nem tudott vagy nem akart válaszolni a kérdésre. A Fidesz szavazói is bőven átlagon felül (59%-uk) válaszolták, hogy „az új rendszer a korábbinál jobban kedvez a legtöbb szavazatot kapó pártnak”.

Korcsoportok szerint a 18-29 közötti és a 60 évesnél idősebbek a legkevésbé tájékozottak. Iskolai végzettség tekintetében a gimnáziumot vagy szakközépiskolát végzettek tértek ki a legkevésbé a kérdés elől (19%), és helyesen is leginkább ők válaszoltak (57%). Ugyanilyen arányban bizonyultak a legjobban informáltak a megyeszékhelyeken élők.

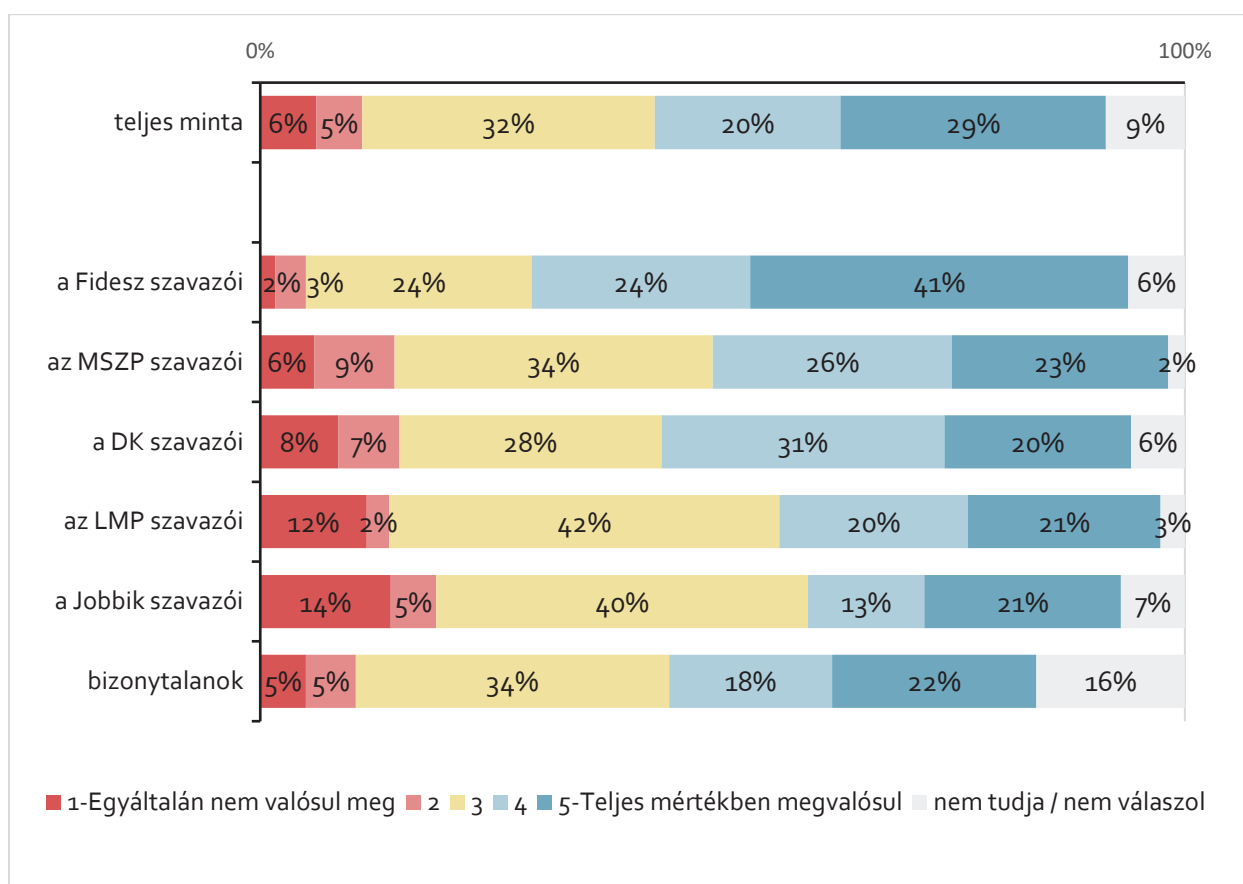
A régiókat összehasonlítva jelentős különbségeket találhatunk a helyesen és a nem válaszolók mértékében is. A két véglet Nyugat-Dunántúl és Észak-Magyarország. Előbbieknek csupán 38 százaléka állította azt, hogy az új rendszer kedvez a legtöbb szavazatot kapó pártnak, és ugyanekkor arányban nem válaszoltak a kérdésre. Az észak-magyarországi megkérdezetteknek ezzel szemben 65 százaléka tudott arról, hogy a nyertesnek kedvez a választási struktúra, és kevesebb mint egyhatodik tagadta meg a választást a kérdésre.

A választási rendszerrel kapcsolatos attitűdök

A szavazategyenlőségbe vetett bizalom

Úgy tűnik, amíg általánosságban kérdezzük, hogy megvalósul-e az „a választási rendszerrel szemben támasztott követelmény, hogy ugyanannyit ér minden választópolgár szavazata”, a legtöbben inkább megnyugtató választ adnak. Az 5-ös skálán, ahol az 1-es azt jelenti, „egyáltalán nem valósul meg”, az ötös pedig azt, hogy „teljes mértékben megvalósul”, 1-es és 2-es osztályzatot mindössze 11% adott. A relatív többség (32%) az arany középutat választotta, 4-es osztályzatot 20, 5-öst 29% adott. Ez 3,7-es összesített eredmény jelent. Mondhatjuk tehát, hogy a többség szerint inkább megvalósul a szavazategyenlőség, mint nem.

Ön hogy tudja, mennyire valósul meg az a választási rendszerrel szemben támasztott követelmény, hogy ugyanannyit ér minden választópolgár szavazata? (%)

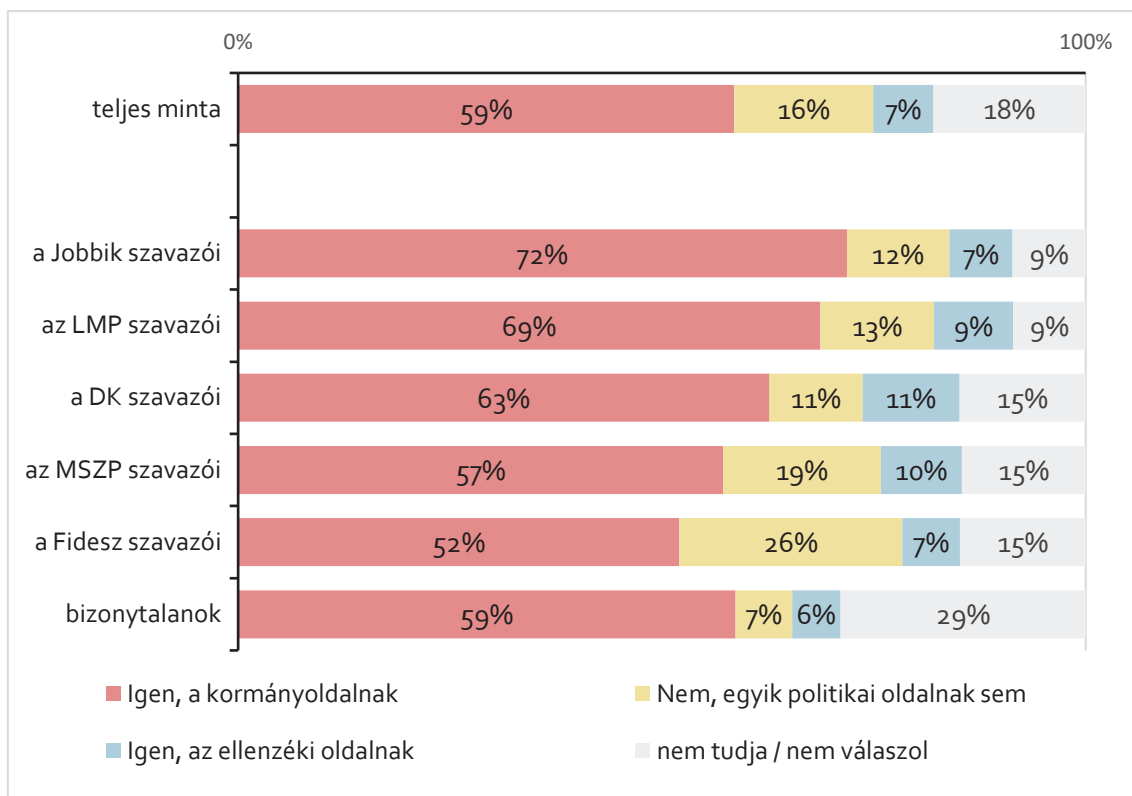

Nem meglepő, hogy messze a Fidesz szavazóinak legnagyobb aránya (41 százaléka) állítja, hogy teljes mértékben egyenlően szavazunk, az viszont már kevésbé kiszámítható, hogy a DK az egyetlen további párt, amely szavazóinak többsége 4-es vagy 5-ös osztályzatot adott (20% teljes mértékben, 31% inkább egyetért). A leghatározottabb ellenérzésekkel a Jobbik és az LMP szavazói viseltetnek.

A kedvezményezett politikai oldal

Anélkül, hogy a kérdésfeltevés során belementünk volna, pontosan hogyan is valósul meg a részrehajlás, arra voltunk kíváncsiak, mi a válaszadók általános percepciója azzal kapcsolatban, hogy a választási rendszer kedvez-e bármelyik politikai oldalnak. Úgy tűnik, meglehetősen elterjedt az a vélekedés, hogy a kormányoldal a haszonélvező: 59 százalék szerint ez a helyzet, míg mindössze 7% szerint az ellenzéki oldal a kedvezményezett (furcsa viszont, hogy valamivel több ellenzéki szavazó gondolja, hogy nekik jó a rendszer, mint ahány kormánypárti vádolja ezzel az ellenoldalt). Kiegyensúlyozottnak csak 16% gondolja a rendszert, ami talán az egyik legszimptomatikusabb adat a teljes kutatásban.

És hogy tudja, kedvez valamelyik politikai oldalnak a választási rendszer?

A kormányoldal felé legelhajlóbbnak a Jobbik szavazói látják a választási rendszert, közel háromnegyedük (72%) gondolja így, őket követik az LMP választói 69 százalékkal, a DK-sok és az MSZP-ek kisebb arányban szigorúak. Talán még kevésbé kiszámítható, hogy neutrálisnak nem az elkötelezett ellenzékiek, hanem a párt nélküliek tartják a legkisebb arányban a rendszert.

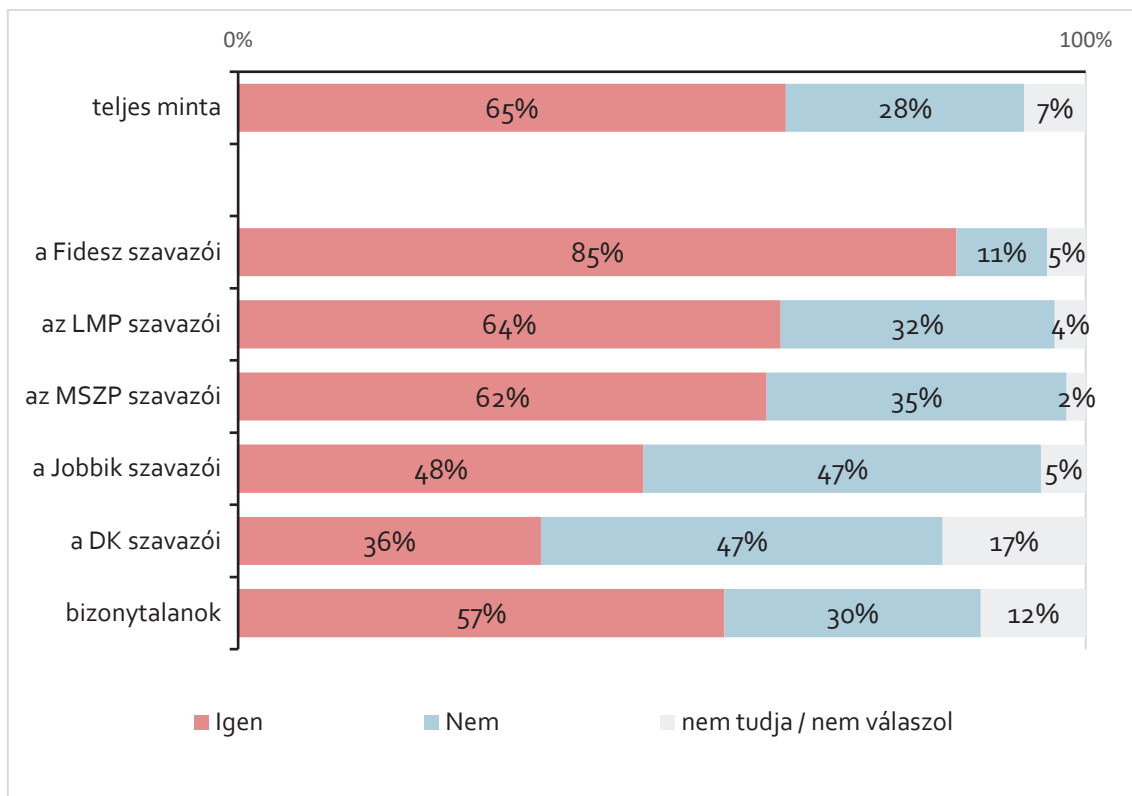
Bár a legkisebb arányban ők gondolják így, még a Fidesz szavazóinak több mint a fele is azon a véleményen van, hogy a kormányoldalnak biztosít előnyt a választási szisztéma, és csak egynegyedük vélekedett úgy, hogy senkinek sem kedvez.

A 8 általánossal vagy alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezőknek csak a fele látja úgy, hogy a kormányoldal a kedvezményezett, a magasabb iskolai végzettségűek már jóval nagyobb aránya: 61-63%-uk.

Tiszta és igazságos választások

Az előző kérdéshez viszonyítva nagyobb az egyetértés a válaszadók között, bár a pártpreferenciák tekintetében itt is komoly különbségeket fedezhetünk fel. Összességében a megkérdezettek 65 százaléka bízik abban, hogy a választásokat igazságosan, tisztán bonyolítják le, 28%-a nem, és csak 7 százaléka tért ki a választás elől.

Ön bízik benne, hogy a választásokat tiszta és igazságos körülmények között bonyolítják le a választási szervek? (%)

A Fidesz szavazóinak 85 százaléka szerint nincs ok a választások tiszta lebonyolítása miatt aggódni. Nem így a jobbikosok és a DK-sok szerint, akiknek egyöntetűen 47-47 százaléka nem bízik ebben, igaz, előbbieknél ugyanilyen aránya jóhiszeműek, míg utóbbiaknak csak 36%-a, viszont közöttük magasabb a választás megtagadók aránya. Az MSZP-szek és az LMP-szek között pedig nagyjából dupla annyian bíznak, mint ahányan nem.

Összhangban a Fidesz táborával, a községekben élők jóval inkább bíznak a rendeltetésszerű lebonyolításban (71%), mint bármely más településtípus esetében.

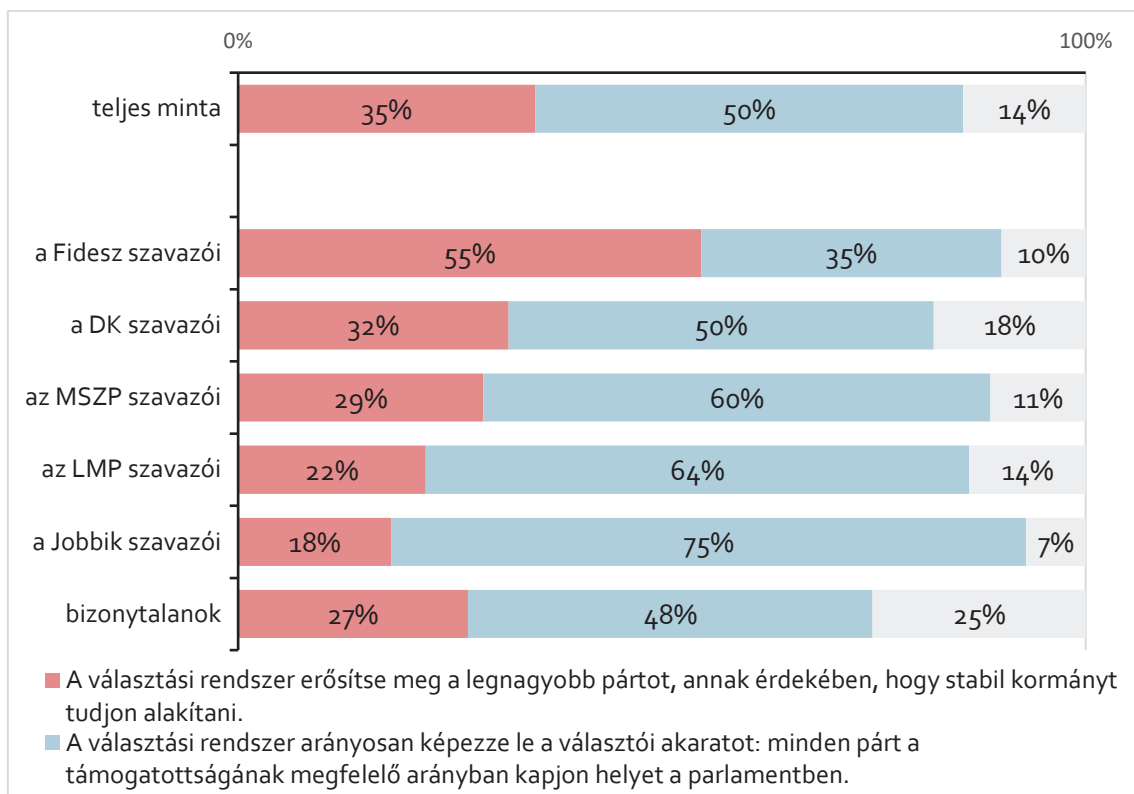
Meglepő módon bár az Észak-Magyarországon élők 80 százaléka úgy vélekedik, hogy egyértelműen a kormányoldalnak kedvez a választási rendszer, csak kevesebb mint minden negyedik válaszadó tartja a választások nem tiszta lebonyolításától.

Stabil kormányzás vagy arányos képviselet

Egy választási rendszert leginkább az alapján szokás tipizálni, miként alakítja a szavazatokat mandátumokká. A szakirodalom így megkülönbözteti egymástól a „többségi”, a „listás” (vagy „arányos”) és ezek kombinációjaként a „vegyes” rendszereket. A többségi rendszerek logikája szerint a győztes pártot vagy pártokat meg kell erősíteni a stabil kormányzás érdekében, ennek pedig egyfajta „mellékhatása”, hogy a szavazatarányhoz képest a mandátumarány erősen torzít a nagy(obb) párt(ok) javára.

A listás vagy arányos rendszerek ezzel szemben azt célozzák, hogy a választói akaratot minél pontosabban leképezze a mandátumarány. Ennek a rendszernek ugyanaz a hátránya, ami a másoknak az előnye: jellemzően koalíciós kormányzásra ösztönzi a pártokat, amelyek jóval kevésbé stabilak, mint az egypártiak. További előnyként szokták emlegetni, hogy a konszenzuskeresési kényszer demokratikusabb berendezkedést eredményezhet.

A jelenlegi választási rendszerben az elnyert képviselői helyek aránya nem feltétlenül egyezik meg a pártokra adott szavazatok arányával. Ezért nevezik aránytalannak a rendszert. Egyes vélemények szerint a választási rendszernek arányosan kellene leképeznie a választói akaratot, ami együtt járhat azzal, hogy a kormányalakítás nehezebb lenne, koalícióra kényszerítve a pártokat. Más vélemények szerint a rendszernek a győztes pártot kell erősítenie azért, hogy könnyebben alakulhasson stabil kormány. Az Ön álláspontja melyik véleményhez van közelebb? Ön szerint mi a fontosabb? (%)

A felmérés során a megkérdezettek pontosan fele az utóbbi, tehát az arányos rendszer felé húzott, bár azok is jelentős arányban (35%-nyian) voltak, akik a többségi szisztémát tartják inkább üdvöztetőnek. Bármely további dimenziót vizsgáljuk, mindenhol az arányos rendszert választók voltak többségben, két kivételtől eltekintve. Az első kivétel a pártpreferenciák

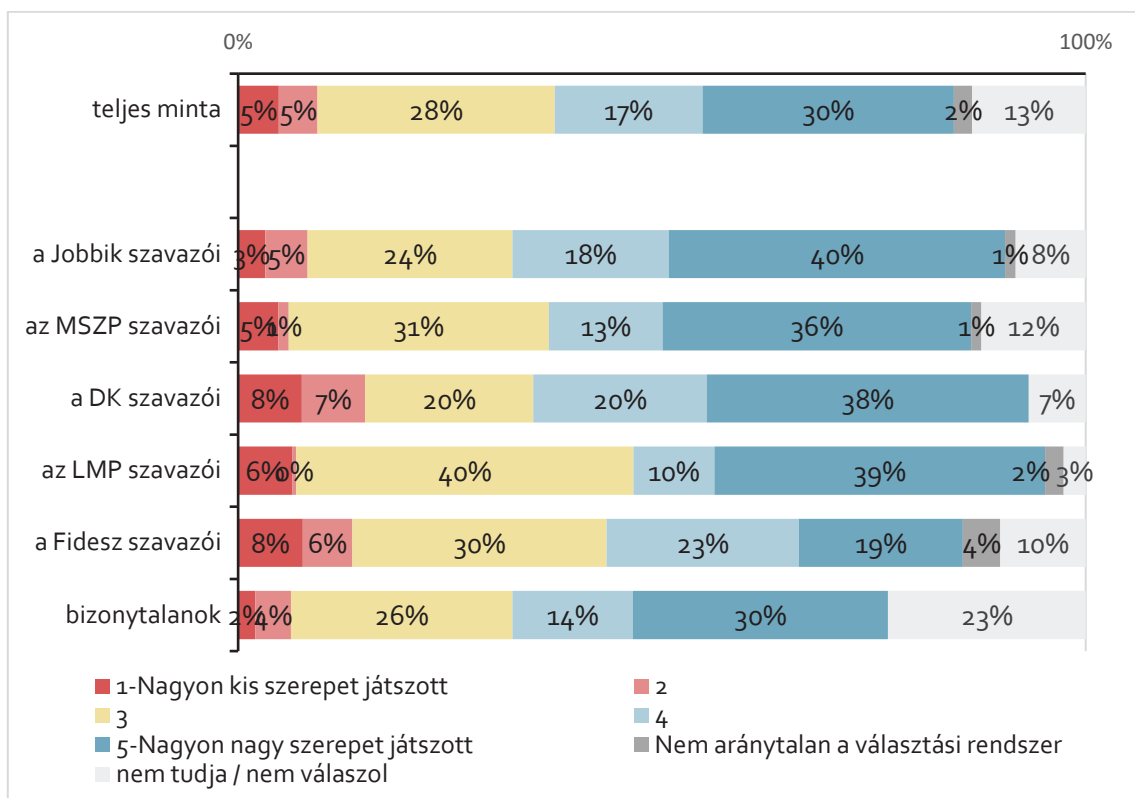
tekintetében a Fidesz-szavazók: pártjuk útmutatásának megfelelően 55 százalékuk tartotta fontosabbnak a stabil kormányzást az arányos képviseletnél. A másik a régiós eloszlásban a Nyugat-Dunántúl, talán szintén nem függetlenül a pártpreferenciáktól: 39 százalék tartotta fontosabbnak a stabilitást, míg 28 százalék az arányosságot, kiemelkedően magas, 33%-os válaszmegtagadás mellett.

Legnagyobb arányban a Jobbik-szavazók gondolják úgy, hogy a választási rendszernek arányosan kellene leképeznie a választási akaratot. Háromnegyedük vélekedett így, miközben köztük volt a legkevesebb, aki nem tudott vagy nem kívánt válaszolni a kérdésre (7%).

Az aránytalanság szerepe a 2014-es kétharmados többség megszerzésében

A 2014-es választás már a 2011-ben a Fidesz-KDNP által elfogadott rendszer szerint zajlott, minek eredményeként megalakulhatott a harmadik Orbán-kormány, második alkalommal úgy, hogy kétharmados parlamenti támogatást tudhatott maga mögött.

És Ön szerint a választási rendszer előbb vázolt aránytalansága mennyire játszott szerepet abban, hogy a Fidesz 2014-ben kétharmados többséget szerzett? (Összes megkérdezett, %)

Emlékeztetőül: a megkérdezettek 51 százaléka úgy gondolja, hogy a választási rendszer a legnagyobb pártnak, 59 százalékuk szerint pedig kifejezetten a kormányoldalnak kedvez. Ennél némileg kevesebben, de még mindig sokan, 47%-nyian adtak 4-es vagy 5-ös osztályzatot arra, hogy a választási rendszer aránytalansága mekkora mértékben játszott szerepet a Fidesz 2014-es kétharmados többségében. 28% foglalt el középutas álláspontot, és alig 10% adott 1-es vagy 2-es osztályzatot. 2% azért vonta ki magát az osztályozás alól, mert megítélése szerint nem aránytalan a választási rendszer, 13% pedig nem tudott vagy nem akart állást foglalni.

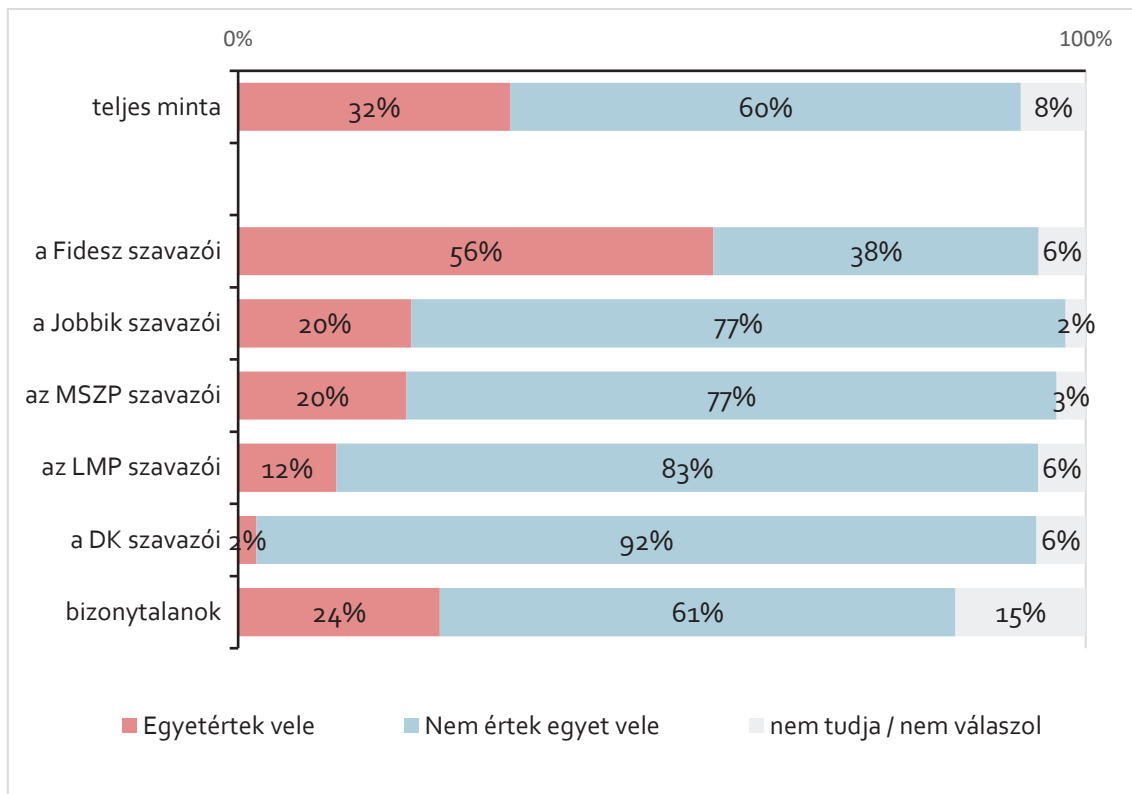
A átlagos érték 5-ös skálán 3,7, ami szinte pontosan megegyezik a szintén a Závecz Research által januárban mért 3,6-es értékkel.

Legkevésbé, de még így is meglehetősen nagy arányban (3,5) a Fidesz-szavazók szerint játszott nagy szerepet a kétharmados többség megszerzésében a választási rendszer aránytalansága, a leghatározottabban pedig a Jobbik szavazói állítják ugyanezt (4).

A határon túli magyarok választójoga

2010 után megkönnyítették a külhoni magyarok számára az állampolgárság megszerzését, amellyel azóta automatikusan jár a választójog is. Mivel nem rendelkeznek állandó lakcímmel, csak pártlistára szavazhatnak – viszont jóval kényelmesebben, mint azon szintén nem Magyarországon élő polgártársaik, akiknek van magyarországi lakcímük. Előbbiek levélben, utóbbiak külképviseleteken szavazhatnak.

Ön hogyan vélekedik arról, hogy 2014 óta a határon túl élő magyar állampolgárok is részt vehetnek a parlamenti választásokon? (Összes megkérdezett, %)

A választójog megadását nem előzte meg társadalmi vita, sőt, 2010 előtt a Fidesz következetesen tagadta, hogy erre készülne.⁸ 2011-ben mégis megszületett az új választójogi törvény, benne a külhoni magyar állampolgárok választójogával. Akkoriban több közvélemény-kutatás is készült a témában, igaz, a kérdésfeltevések között akadtak erősen orientálók is, mint például a Medián Origo megbízásából 2011 nyarán készített kutatásában.

⁸ „A határon túliak nem kérnek választójogot, ezért a Fidesz sem kívánja ezt biztosítani számukra” – mondta 2006-ban Szijjártó Péter (SZDSZ: Mikola jelölése egyre kellemetlenebb, Inforádió, 2006. március 21., <http://inforadio.hu/hir/belfold/szdsz-mikola-jelolese-egyre-kellemetlenebb-31627>). „Bár elvileg lehetséges lenne, a Fidesz elképzeléseiben nem szerepel, hogy a kettős állampolgárság mellett szavazati jogot is adjon a határon túli magyaroknak.” – Répássy Róbert fogalmazott így már 2010 májusában (Féli a választójog mellékhatásaitól a határon túliakat a Fidesz, Origo, 2010. május 20., <http://www.origo.hu/itthon/20100520-kettos-allampolgarsag.html>). „Az állampolgárság és a szavazati jog elválaszthatatlan egymástól, (...) ahhoz, hogy valakinek teljes szavazati joga legyen, nyilvánvalóan magyarországi lakcímmel kell rendelkeznie” – ezt már Semjén Zsolt nyilatkozta egy hónappal később (Semjén Zsolt a kettős állampolgárságról és a szavazati jogról, Krónika, 2010. június 22., <http://erdely.ma/magyarorszag.php?id=70608>)

Az egyik válaszlehetőség a magyarországi adófizetéssel kötötte össze a választójog elutasítását, ami bizonyosan befolyásolta a válaszadót⁹. A felmérés szerint akkor a magyarok 77 százaléka nem helyezte, hogy a határon túli magyarok választójogot kapnak.

A Political Capital megbízásából 2011 novemberében a Tárki által készített felmérésében az jött ki, hogy a válaszadók pontosan fele inkább nem vagy egyáltalán nem értett egyet azzal, hogy az akkor még csak „készülő új választási rendszer szerint külhoni magyarok is szavazhatnak majd a magyarországi választásokon”, 43% pedig inkább vagy teljes mértékben egyetértett.

A bő hat évvel korábbi és a mostani kutatásunkban egyaránt a lehető legneutrálisabb megfogalmazásra törekedtünk, és szándékosan nem emeltünk be a válaszlehetőségekbe okokat, interpretációkat. Idén azt kaptuk, hogy a megkérdezettek 60 százaléka továbbra sem ért egyet azzal, hogy „2014 óta a határon túli magyar állampolgárok is részt vehetnek a parlamenti választásokon”.

A Fidesz szavazóinak többsége (56%-a) felsorakozik ugyan a kormányzati álláspont mögé, de minden más változó mentén az egyet nem értők aránya van többségben. Feltűnő az is, hogy alacsony (8%-os) a válaszmegtagadók aránya, tehát a témában határozott és felvállalt álláspontja van a választók 92%-ának.

Pártpreferenciák tekintetében minden további csoport átlagfeletti mértékben ellenzi a magyarországi állandó lakcímmel nem rendelkezők szavazati jogát. Nem meglepő módon legerőteljesebben (92%) a DK választói, de az LMP-szavazóknak is 83, a Jobbik és az MSZP választóinak pedig pontosan megegyező aránya, 77-77 százaléka nem ért egyet azzal, hogy a külföldön is voksolhatnak. A Jobbik és az MSZP szavazói egyébként már 2011-ben is pontosan azonos arányban, 53-53%-ban utasították el a külföldi magyarok választójogát.

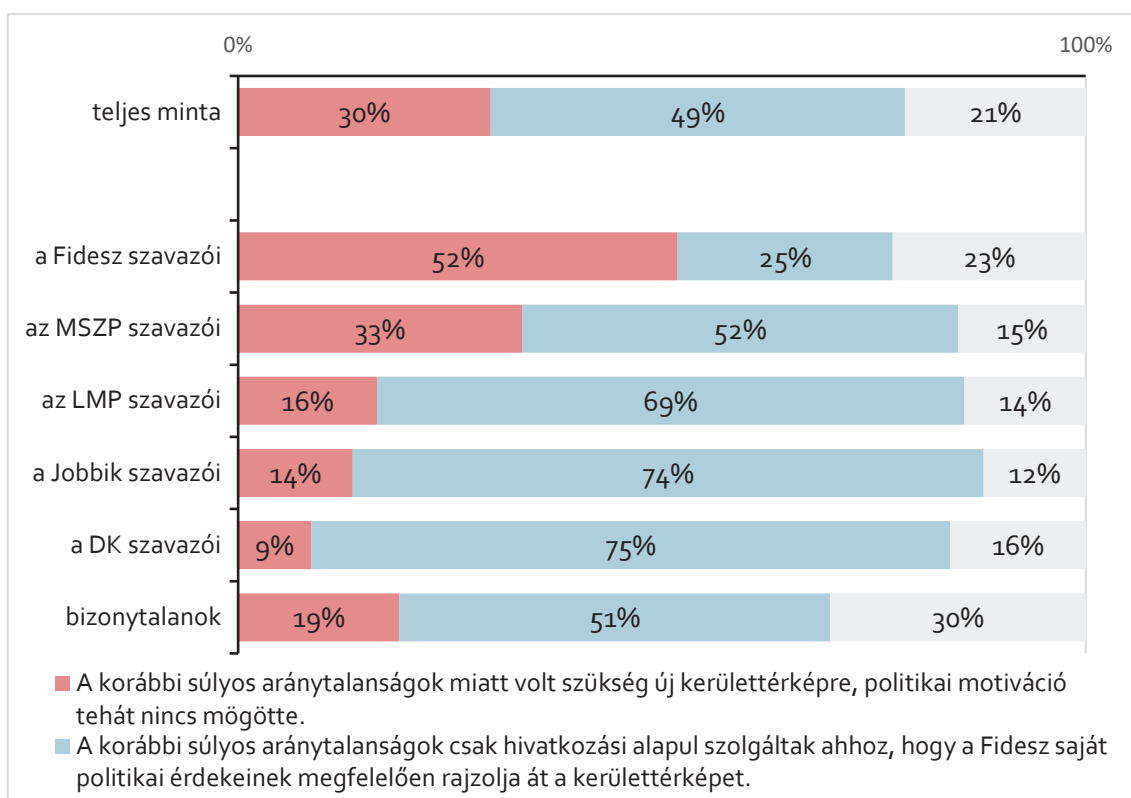
⁹ A válaszlehetőség így szólt: „*Úgy helyes, hogy csak azok a magyarok szavazhassanak Magyarországon, akiknek itt van az állandó lakóhelyük, és itt fizetnek adót.*”

A választókerületi térkép

A 2011-es választási törvénynek az egyik legvitatottabb eleme, hogy manipulálták-e a kerületterképet (a Political Capital meggyőződése szerint igen¹⁰, de mivel ennek csak szoros választási eredménynél van hatása, a térkép egyelőre nem vizsgázott élesben).

A jelen kutatás válaszadóinak viszonylag magas hányada, bő ötöde nem kívánt vagy nem tudott állást foglalni a témában, a válaszadók között viszont jelentős többségben vannak azok (49%), akik szerint politikai motiváció állhat a kerületterkép 2011-es újrarájzolásának hátterében, míg 30% nem ért egyet ezzel.

2011 óta új választókerületi térkép szerint szavazunk. Melyik magyarázattal ért inkább egyet? (%)

Ismét a Fidesz-szavazók képzik azt az egyetlen csoportot, amely az összesített átlaggal ellentétes véleményen van: 52 százalékuk szerint szó sincs arról, hogy pártjuk saját politikai érdekeit tartotta volna szem előtt a választási térkép megrajzolásakor, minden negyedik Fidesz-szavazó viszont nem vitatja, hogy így történhetett.

A leghatározottabb véleménnyel itt is a Jobbik és a DK szimpatizánsok rendelkeztek. Nekik 74 és 75 százalékuk válaszolta azt, hogy a kormánypárt önmagának kedvezett a törvény megalkotásakor.

¹⁰ Political Capital: Félúton a választási reform, 2012. április 19., http://www.valasztasirendszer.hu/wp-content/uploads/PC-FES_ConferencePaper_FelutonAValasztasiReform_120417.pdf

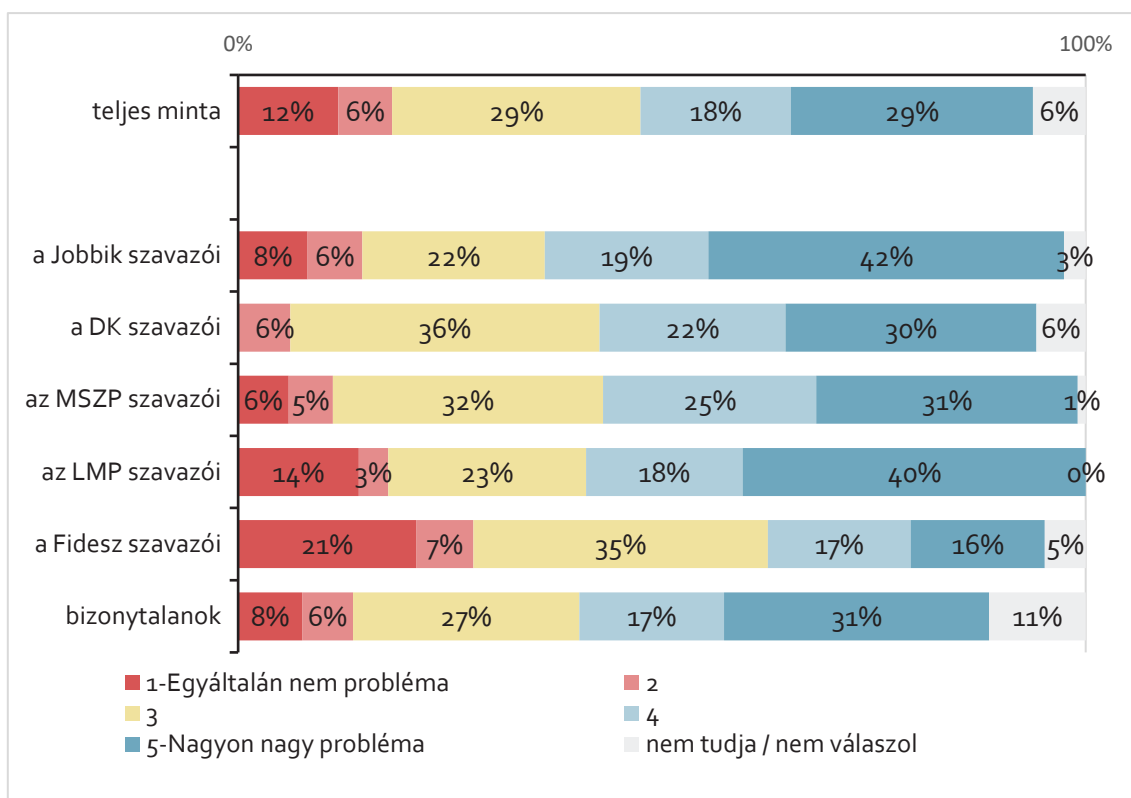
Ez az attitűd az iskolai végzettséggel egyenes arányban növekszik. A főiskolát, egyetemet végzettek 56 százaléka gondolja, hogy nem volt politikai motivációtól mentes a választói térkép megalkotása, míg a 8 általánossal rendelkezőknek csak 38 százaléka.

Bár a településtípust vizsgálva is az átlagnak megfelelő válaszadók vannak többségben minden csoportban, érdekes, hogy a kisebb községektől Budapest felé haladva, folyamatosan növekszik azoknak az aránya (22-38%), akik úgy gondolják, hogy a korábbi súlyos aránytalanságok kijavítása miatt volt csupán szükség az új kerülettérképre.

A külföldről szavazás különbségei

A választási rendszer egyik leggyakrabban kritizált pontja, hogy lakcím megléte vagy nem léte alapján tesz különbséget a külföldön szavazó magyar állampolgárok között. A külhoni magyarok, akik nem rendelkeznek magyarországi állandó lakcímmel, levélben szavazhatnak, míg a jellemzően Nyugatba szakadt magyarok, akiknek megvan a magyarországi lakcímük, csak a külképviseleteken.

A jelenlegi választási rendszer szerint levélben szavazhatnak a jellemzően a környező országokban élő, külhoni magyarok. A jellemzően Nyugaton dolgozó vagy tanuló magyarok ugyanakkor úgy élhetnek választójogukkal, hogy a választás napján bemennek valamelyik külképviseletre. Ön szerint mekkora probléma ez a megkülönböztetés? (%)

Az ötfokú skálán a választól nem elzárkózók (94%) épp fele 4-esre (18%) vagy 5-ösre (29%) értékelte ennek a problémának a súlyosságát. 12% szerint egyáltalán nem gond, hogy eltérően szavaznak, 6% szerint egész kis gond, és viszonylag sokan, 29%-nyian adtak 3-as osztályzatot.

Minden alcsoport tekintetében 20 százalék alatt volt azoknak az aránya, akik egyáltalán nem tartották problémának ezt a körülményt, egyedül a Fidesz-szavazók között ért el 21 százalékot, de még közöttük is 33 százalék azon válaszolók aránya, akik 4-es vagy 5-ös súlyúnak érzékelik ezt a problémát.

Bármelyik dimenziót is vizsgáljuk, többségben vannak azok, akik legalább részben problémásnak tartják a nem egységes szabályokat. Az átlagérték 3,5 lett. A legkevesebb pontot a Fidesz szavazók körében érte el a kérdés (3), a legmagasabbat (3,9) pedig a dél-alföldi régió válaszolói között.

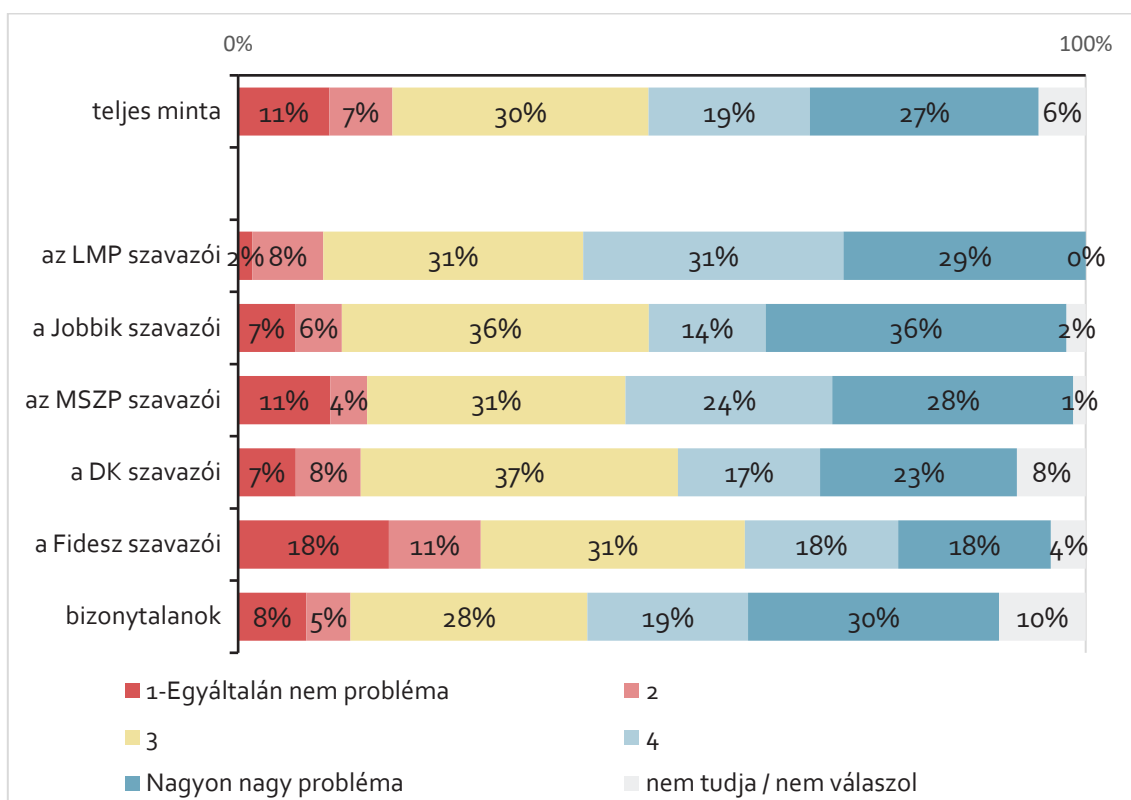
Bár a nem válaszolók aránya átlagosan nem volt magas (6%), pártpreferenciák tekintetében a bizonytalanok közül minden tizedik kitért a válaszadás elől, a válaszolók legnagyobb része (31%) viszont közöttük is nagyon nagy problémának tartotta a különbségtételt.

Adatvédelmi problémák az ajánlási rendszerben

A régóta a visszaélések melegágyát képező jelöltállítási és kampányfinanszírozási rendszert 2014-re csak átalakítani sikerült, megtisztítani nem. Továbbra is a pártok kezelhetik a választópolgárok adatait, sőt, több százmillió forintos támogatáshoz juthatnak szinte ellenőrizetlenül. Az ajánlószevények adásvételét felváltotta az ajánlóívek másolása, a visszaéléseket ösztönző kampányfinanszírozási szabályokkal együtt pedig olyan rendszer állt össze, amely nem annyira a demokratikus versengésnek, mint inkább a politikai oportunistáknak kedvez (kamupártok).

Már 2014-ben számos kamupárt jelent meg, és bár 2017-ben némileg szigorították a szabályokat, 2018-ban még többen próbáltak ráhajtani a kampánypénzekre (végül nagyjából ugyanakkora számban vettek nyilvántartásba komolytalan jelöltek és pártlistákat, mint 2014-ben).

A jelöltállítási időszakban a pártok aktivistái gyűjtik a választópolgárok ajánlásait. Ennek során a birtokukba kerülnek a választópolgárok személyes adatai. Ön szerint probléma-e, hogy a pártok kezelik ezeket az adatokat? (Összes megkérdezett, %)

A kutatás során – megint csak 5-ös skálán – arra kérdeztünk rá, hogy mennyire tartják problémának a választópolgárok azt, hogy a pártok birtokába kerülnek a választópolgárok személyes adatai.

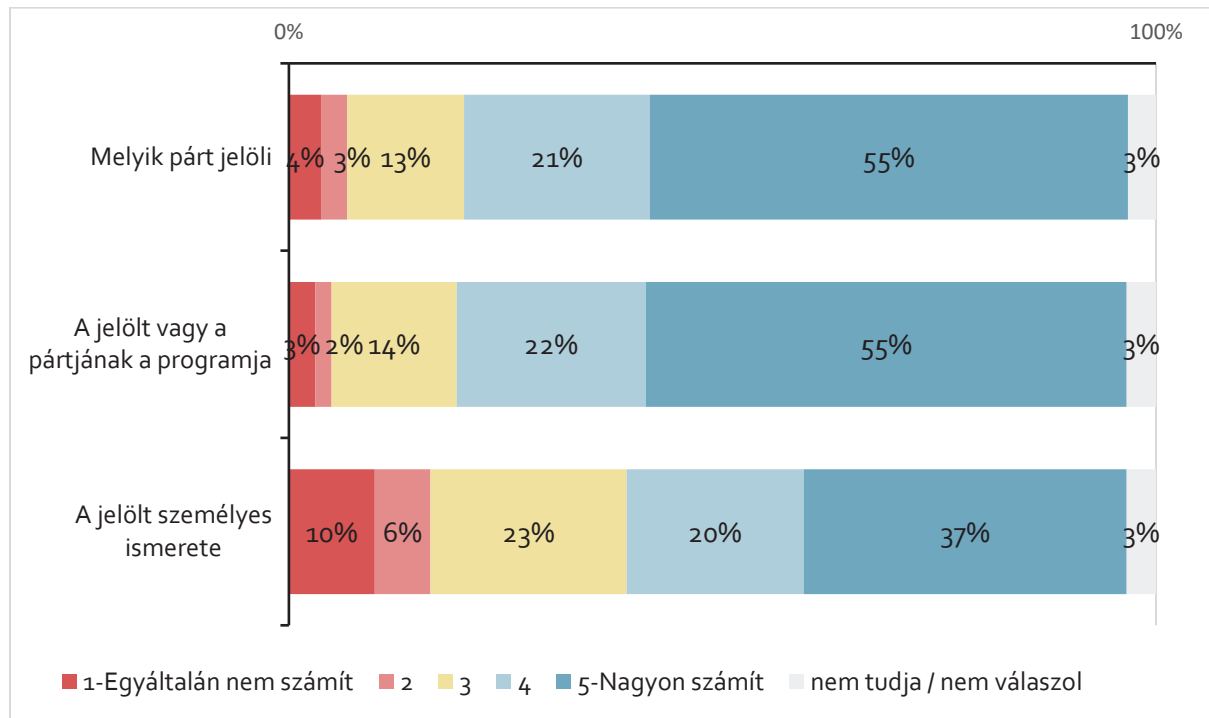
Az átlagos pontszám ezúttal is 3,5 pont, 4-es és 5-ös osztályzatot 45% adott, míg 1-est és 2-est 18%.

Legnagyobb arányban a Jobbik szimpatizánsai gondolták nagyon nagy problémának, hogy a pártok kezelik a személyes adatokat, 36 százalékuk vélekedett így, míg a Fidesz szavazóinak épp csak fele ekkora hányada, 18%-a. Ha összesítjük a 4-es és 5-ös osztályzatot adókat, az LMP szavazói előzik a Jobbikéit (60 százalék kontra 50 százalék, míg az MSZP szavazóinak 52%-a vélekedik így).

Szemponatok az egyéni jelöltek kiválasztásakor

Mindössze 3 százalék nem foglalt állást akkor, amikor a kérdezőbiztos afelől érdeklődött, hogy mennyire számítanak bizonyos tényezők abban, hogy melyik egyéni jelöltre szavaznak.

Mennyire számítanak az alábbi tényezők abban, hogy Ön melyik egyéni jelöltre szavaz?

A válaszok megerősítették azt a korábbi feltételezést, hogy elsősorban itt is a pártpreferenciák számítanak. Az egytől ötig tartó skálán (1: egyáltalán nem számít, 5: nagyon számít) mindkét pártokhoz kapcsolódó kérdésnél („melyik párt jelöli” és „a jelölt vagy a párt programja”) jóval többen mondták, hogy nagyon számít (4-5-ös értékek), mint a „jelölt személyes ismerete”-t.

Az első két tényező átlagosan 4,3-4,3 pontot kapott, míg a jelölt személyes ismerete 3,7-et.

A jelölő pártok fontosságának tekintetében kisebb eltérések tapasztalhatók pártpreferenciák szerint. A jelölő szervezet a legfontosabb a Fidesz és az MSZP szavazói számára (4,5 és 4,4), de még a bizonytalanok körében is 4,1 pontot ért el.

A jelölt pártjának programja azonban a Jobbik szavazóinak a legfontosabb, 63 százalékuk nyilatkozott úgy, hogy ez döntő tényező. Az átlagolt pontokat tekintve viszont a Fidesz és az MSZP mellett ők is 4,4 pontot értek el. A párt programja legkevésbé (4,0) a DK szavazóinak számít az egyéni jelölt kiválasztása során.

Az egyéni jelölt személyes ismeretének fontosságában is a Fidesz szavazói érték el a legnagyobb pontszámot (3,8) az LMP választóival együtt.

Ebben a kategóriában szignifikáns különbséget lehet felfedezni a régiók tekintetében. Észak-Magyarország 4,1 pontot ért el. A személyes jelöltség fontosságánál egyedül itt látható 50 százalék feletti érték a „nagyon számít” alatt, egész pontosan 58 százalék. Mindeközben Közép-Magyarországnál ez a szempont csupán 3,4 pontot kapott.

Módszertan

A Political Capital megbízásából a közvélemény-kutatást a Závecz Research végezte.

Mintavétel

Az adatfelvétel 2018. március 7-14-e között, az egész ország területén, 18 éves és idősebb választókorú népesség bevonásával történt, ún. CAPI-módszerrel, laptop segítségével.

A megkérdezettek száma 1000 fő., akik együttesen az ország felnőtt népességét reprezentálják, nemi hovatartozás, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint.

Az adatfelvétel során használt technikai rendszer a 2011-es Cenzus adatok alapján kereszt-kvótás megoszlásokat rendel az adott kutatáshoz a célcsoport (18+ populáció) meghatározása után.

A 4 dimenziós kereszt-kvótákhoz használt demográfiai változók:

- nem
- korcsoport
- település típusa
- régió (megyei szintű bontásban)

A területi kvóta követéséhez a kvótatábla mellé rendeltük a kutatásba bevont települések listáját a meghatározott elemszámmal.

A települések kiválasztása

Az 1000 fős minta Magyarország településhálózatát arányosan reprezentálja, 110-120 mintavételi egységgel (településsel).

A településeket nagyságukkal arányos valószínűséggel választjuk ki, majd a kiválasztott egységeken belül azonos számú interjút kell készíteni.

Alkalmazott településtípusok:

- Község
- Város
- Megyeszékhely
- Budapest

A településtípus és a régiók kombinálásával $(4 \cdot 7) - (1 + 6) = 21$ réteget kapunk. Ezek a rétegek külön részpopulációnak tekinthetők. A rétegenkénti mintanagyságot az illető réteg populáción belüli nagyságával arányosan állapítjuk meg.

Ennél a mintakezelési technikánál a kérdező maga is résztvevője a mintakészítésnek.

Az elsődleges mintavételi egységek a települések – ez a mintaválasztás első lépcsője –, míg a végső mintavételi egységeket a megfelelő korú lakosság alkotja, a kiválasztás második lépcsőjében.

Iteratív súlyozás

Az adatfelvétel során bekövetkezett torzulásokat minden esetben ún. több szempontú súlyozási eljárás segítségével korrigáljuk. A több szempontú súlyozás lényege, hogy a minta főbb társadalmi-demográfiai változók mentén megfigyelhető torzulásait a KSH legfrissebb, 2011-ben végzett népszámlálásból rendelkezésre álló 18 év feletti népességre vonatkozó adatokhoz igazítjuk. A súlyozási eljárásba bevont szocio-demográfiai változók: a nem, az életkor, a településtípus és az iskolai végzettség. Az eljárás további lényeges jellemzője, hogy a fenti változók mentén a mintában szereplő népességen és a teljes népességen belül is részcsoportokat képezünk (pl. fiatal, alacsony végzettségű nő, fiatal, alacsony végzettségű férfi stb.) és a mintabeli részcsoportok arányait igazítjuk a 18 év feletti népességben megfigyelt részcsoport-arányokhoz.

A súlyozáshoz a NEM, KORCSOPORT, ISKOLAI VÉZGETTSÉG és TELEPÜLÉSTÍPUS változók páros peremeloszlásait használtuk, az iteratív súlyozás módszerével.

- A nem változó attribútumai: férfi; nő
- Az életkor változó attribútumai: 18-29 éves; 30-39 éves; 40-49 éves; 50-59 éves; 60 év feletti
- A településtípus változó attribútumai: fővárosi; megyeszékhelyen élő; egyéb vidéki városban élő; községben élő
- Az iskolai végzettség attribútumai: legfeljebb 8 osztályt végzett; szakmunkásképző iskolát végzett; középfokú iskolát végzett; felsőfokú iskolát végzett

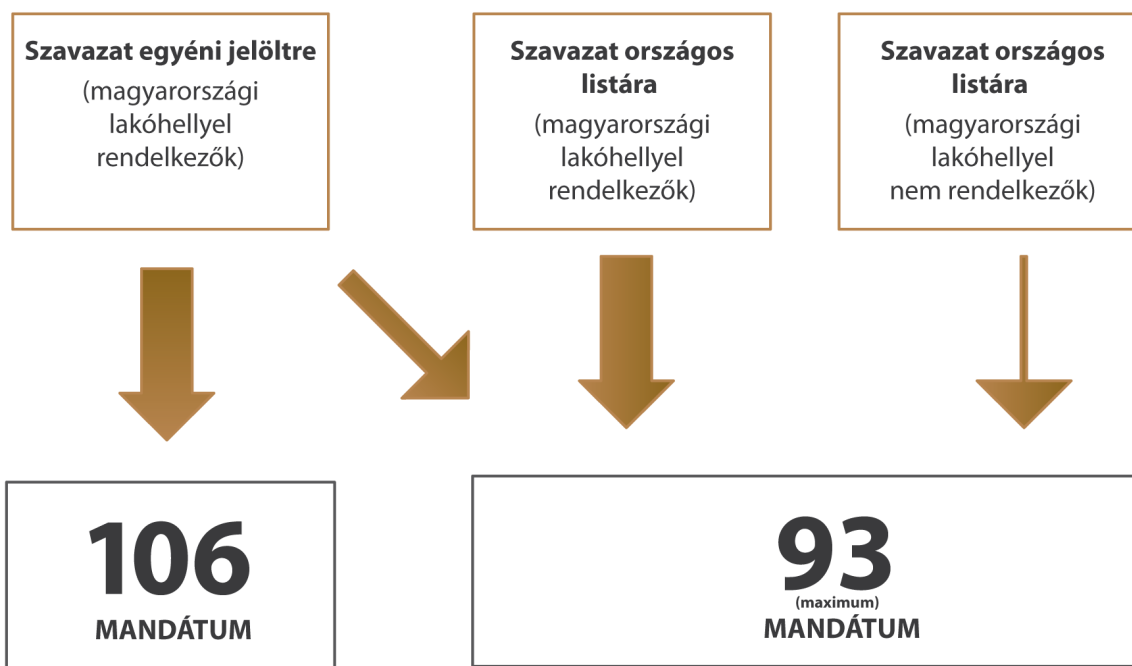
Azaz a 4 változó mind a 6 páros kombinációja szerint súlyozunk, majd ezt annyiszor ismételjük a súlyozott adatfájlon, amíg a súlyváltozó eltérése az előző ciklus súlyváltozójától egy küszöbérték alá nem kerül. A „nagy” (alapértelmezés szerint 3-nál nagyobb) súlyértékek kiküszöbölése érdekében az ennél nagyobb számokat minden lépésben finomítjuk úgy, hogy a 3 fölötti résznek csak a négyzetgyökét tartjuk meg (pl. 3.5 helyett $3 + \sqrt{0.5}$). Kellően sok ciklus után az eredmény egy eléggé sima (viszonylag kis szórású) súlyváltozó lesz, ami az elvárt kétdimenziós peremeloszlásokat elég pontosan visszaadja.

Melléklet: Mandátumkiosztás a magyar választási rendszerben

Az Országgyűlés létszáma 199 fő. 106 képviselőt egyéni választókerületben, közvetlen választás útján, relatív többségi, egyfordulós rendszerben választanak. A fennmaradó 93 helyet országos listáról osztják ki (ha bármely nemzetiség kedvezményes mandátumot szerez, a listás mandátumok száma csökken).

A jelöltállításához 500, az adott választókerületbe tartozó választásra jogosult állampolgár ajánlása (aláírása) szükséges. Egy választópolgár több jelöltet is támogathat. Országos listát az a párt állíthat, amely – legalább 9 megyében és Budapesten – legalább 27 egyéni választókerületben önállóan jelöltet állított.

A szavazatok mandátumokká alakításának modellje (a nyilak eltérő vastagsága a különböző ágakról származó szavazatok várható súlyát érzékelteti)

Először a 106 egyéni választókerület győztesét hirdetik ki – aki a legtöbb szavazatot kapja, az viszi a mandátumot. A külföldi voksok erre nincsenek befolyással.

A listás ágon (legfeljebb) 93 parlamenti helyért folyik a harc, de először azt határozzák meg, volt-e olyan nemzetiségi lista, amely kedvezményes mandátumra jogosult¹¹ (ehhez az egy listás mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszám negyede elegendő¹²). Ahány nemzetiségnek sikerül kedvezményes mandátumot szerezni, annyival csökken a kiosztható listás mandátumok száma.

A szavazatok mandátumokká alakításának következő lépése, hogy összeadják a határon innen és túlról származó listás szavazatokat, majd meghúzzák az ötszázalékos (kétpárti szövetségek számára a 10%-os, három- vagy többpárti szövetségek számára a 15%-os) küszöböt. Az ezt megugró pártlisták egyéni ágról származó töredékszavazatait hozzáadják a listás voksokhoz. A töredékszavazatok részben a vesztes egyéni jelöltekre leadott szavazatokat jelentik, de a győztesek által begyűjtött voksok egy része is újrahasznosul. Például, ha egy egyéni kerületben az első helyezett jelölt 20000 szavazatot szerzett, a második helyezett pedig 15000-et, a győzelemhez 15001 szavazat is elegendő lett volna. A törvény ezért úgy rendelkezik, hogy a $(20000-15001=)$ 4999 szavazat különbözetet a győztes jelölt pártjának listájához hozzá kell adni.¹³ Ezt a számítást mind a 106 egyéni kerületben elvégzik.

A három különböző ágról származó szavazatok súlyát érzékelteti, hogy 2018-ban 5089087 magyarországi listás szavazat hasznosult, ehhez jött 3515213 töredékszavazat, tehát egy bő 8,5 milliós szavazattömeghez adódott hozzá 222614 külhoni voks.¹⁴

A mandátumkiosztásra a D'Hondt-mátrixot használják. A mátrix első sorában a pártok szavazatszámát (országos listás + töredékszavazatok), első oszlopában a természetes számok szerepelnek, a megfelelő cellákba pedig ezek hányadosa kerül. A mátrixban a legmagasabb értékeket kell jelölni, közülük is éppen annyit, ahány mandátum kiosztható. Ahány jelölt érték szerepel a párt oszlopában, annyi mandátumra jogosult.

¹¹ Bár 2014-ben a 13 közül egyetlen nemzetiség nevében sem regisztrált kellő számú állampolgár, és így nem is volt esélye egyiküknek sem kedvezményesmandátum-szerzésre, 2018-ban a német nemzetiségnek sikerült egy teljes mandátummal rendelkező képviselőt juttatni a parlamentbe.

¹² 2018-ban az összes pártlistára leadott szavazat + az összes nemzetiségi listára leadott szavazat + az összes töredékszavazat 8865166 szavazatot tett ki. Ha ezt először 93-mal, majd 4-gyel elosztjuk, akkor kapjuk meg a kedvezményes kvóta értékét, ami 2018-ban 23831 volt. A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata 26477 szavazatot szerzett, ezzel sikerült kedvezményes mandátumot szereznie. A kiosztható listás mandátumok száma így 92-re csökkent.

¹³ Eredetileg a kompenzációs mechanizmus lényege, hogy tompítsa az egyéni kerületekben „a győztes mindent visz” logikája alapján kialakult aránytalanságokat. Míg tehát a többségi ág arra szolgál, hogy elősegítse a kormányképes többség kialakulását, a listás ág feladata, hogy a kisebbségben maradt pártokat ért hátrányokat enyhítse. A törvény szerint azonban nemcsak a vesztes jelöltek pártjai kapnak töredékszavazatot, hanem a győztesekéi is. A törvényalkotó érvelése szerint minden olyan szavazatnak hasznosulnia kell, amire az egyéni győzelemhez nem volt szükség: ha a győztes a második helyezettől csak egy szavazattal kapott többet, akkor nincs töredékszavazat, ha viszont ennél többel, a különbözet átkerül a listás ágra.

¹⁴ A 2018-as választási adatok a 2018. április 19-ei állapotot tükrözik, a jogorvoslati folyamatok ekkor még nem zárultak le. <http://www.valasztas.hu/dyn/pv18/szavossz/hu/eredind.html>

Példa a D'Hondt-mátrix alkalmazására (a 2014-es végeredmény alapján)

	Fidesz-KDNP	Jobbik	LMP	MSZP-Együtt- PM-DK-MLP
1	3 205 661,00	2 021 113,00	513 605,00	2 432 492,00
2	1 602 830,50	1 010 556,50	256 802,50	1 216 246,00
3	1 068 553,67	673 704,33	171 201,67	810 830,67
4	801 415,25	505 278,25	128 401,25	608 123,00
5	641 132,20	404 222,60	102 721,00	486 498,40
6	534 276,83	336 852,17	85 600,83	405 415,33
7	457 951,57	288 730,43	73 372,14	347 498,86
8	400 707,63	252 639,13	64 200,63	304 061,50
9	356 184,56	224 568,11	57 067,22	270 276,89
10	320 566,10	202 111,30	51 360,50	243 249,20
11	291 423,73	183 737,55	46 691,36	221 135,64
12	267 138,42	168 426,08	42 800,42	202 707,67
13	246 589,31	155 470,23	39 508,08	187 114,77
14	228 975,79	144 365,21	36 686,07	173 749,43
15	213 710,73	134 740,87	34 240,33	162 166,13
16	200 353,81	126 319,56	32 100,31	152 030,75
17	188 568,29	118 889,00	30 212,06	143 087,76
18	178 092,28	112 284,06	28 533,61	135 138,44
19	168 719,00	106 374,37	27 031,84	128 025,89
20	160 283,05	101 055,65	25 680,25	121 624,60
21	152 650,52	96 243,48	24 457,38	115 832,95
22	145 711,86	91 868,77	23 345,68	110 567,82
23	139 376,57	87 874,48	22 330,65	105 760,52
24	133 569,21	84 213,04	21 400,21	101 353,83
25	128 226,44	80 844,52	20 544,20	97 299,68
26	123 294,65	77 735,12	19 754,04	93 557,38
27	118 728,19	74 856,04	19 022,41	90 092,30
28	114 487,89	72 182,61	18 343,04	86 874,71
29	110 540,03	69 693,55	17 710,52	83 879,03
30	106 855,37	67 370,43	17 120,17	81 083,07
31	103 408,42	65 197,19	16 567,90	78 467,48
32	100 176,91	63 159,78	16 050,16	76 015,38
33	97 141,24	61 245,85	15 563,79	73 711,88
34	94 284,15	59 444,50	15 106,03	71 543,88
35	91 590,31	57 746,09	14 674,43	69 499,77
36	89 046,14	56 142,03	14 266,81	67 569,22
37	86 639,49	54 624,68	13 881,22	65 743,03
38	84 359,50	53 187,18	13 515,92	64 012,95

Végeredmény: Fidesz-KDNP: 37; MSZP-Együtt-PM-DK-MLP: 28; Jobbik: 23; LMP: 5